

וגו'. באותה שעה התעורר ערב. שאותו זמן שמתעורר דין, מתעורר גם חסד בעולם. זהו שכתוב וידעתם כי ה' הוציא אתכם מארץ מצרים. תדעו אותו חסד שעשה עמכם בזמן הדין והוציא אתכם מארץ מצרים. ובקר וראיתם את כבוד ה', כבוד ה' הרי ידוע, וכל כך למה? בשמע ה' את תלנותיכם וגו'.

אמר רבי ייסא, לא משנה הקדוש ברוך הוא את הנהגותיו, רק שאותם הרשעים של העולם משנים אותם ומהפכים רחמים לדין, כמו שנתבאר.

שנה רבי אלעזר, מהמן הנה עתידים הצדיקים לאכל לעולם הבא. ואם תאמר כמו זה? לא! אלא יותר. שלא היה כך לעולמים. מהו? כמו שבארנו שכתוב (תהלים כו) לחזות בנעם ה' ולבקר בהיכלו, וכתוב (ישעיה סב) עין לא ראתה אלהים וזלתה וגו'. ראו כי ה' נתן לכם השבת. רבי חזקיה פתח, (תהלים קל) שיר המעלות ממעמקים קראתיך ה'. שיר המעלות, סתם ולא פרש מי אמרו. אלא שיר המעלות שעתידיים לומר כל בני העולם, שעתידי השיר הזה להאמר אותו לדורות עולם.

ומהו ממעמקים קראתיך? כך שנינו, כל מי שמתפלל תפלתו לפני המלך הקדוש, צריך לבקש בקשתו ולהתפלל מעמק הלב כדי שימצא לבו שלם עם הקדוש ברוך הוא, ויכונן לב ורצון. והאם דוד אמר כך, והרי כתוב בכל לפי דרשתיך, ופסוק זה מספיק? מה צריך ממעמקים?

א"ל כך שנינו, כל אדם שמבקש בקשתו לפני המלך, צריך לכוון דעתו (ל"ב) ורצונו מעקר של כל העקרין למשך ברכות מעמק

שעתא, אתער ערב, דההוא זמנא דאתער דינא, אתער נמי חסד בעלמא. הדא הוא דכתיב, וידעתם כי יי' הוציא אתכם מארץ מצרים. תנדעון ההוא חסד דעבד עמכון, בזמנא דדינא ואפיק יתכון מארעא דמצרים. ובקר וראיתם את כבוד יי', כבוד יי' הא ידע. וכל כך למה. בשמוע יי' את תלנותיכם וגו'. אמר ר' ייסא, לא שני קדשא בריך הוא נימוסוי, בר דאינון חייבי עלמא שניין לון, ומהפכי רחמי לדינא, כמה דאתמר.

תאני ר' אלעזר, מהאי מנא זמינין צדיקייא למיכל לעלמא דאתי, ואי תימא בהאי גוונא. לא. אלא יתיר, דלא הוה כן לעלמין. מאי איהו. כמה דאוקימנא דכתיב, (תהלים כו) לחזות בנעם יי' ולבקר בהיכלו. וכתיב (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים וזלתה וגו'.

ראו כי יי' נתן לכם השבת. (שמות יז) ר' חזקיה פתח (תהלים קל) שיר המעלות ממעמקים קראתיך יי'. שיר המעלות סתם, ולא פריש מאן אמרו. אלא שיר המעלות, דזמינין (דף ס"ג ע"ב) כל בני עלמא למימר, דזמין האי שיר למימריה לדרי עלמא.

ומאי הוא ממעמקים קראתיך. הכי תאנא, כל מאן דמצלי צלותא קמי מלכא קדישא, בעי למבעי בעותיה, ולצללאה מעמקא דלבא, בגין דישתכח לפיה שלים בקודשא בריך הוא, ויכוין לבא ורעותא. ומי אמר דוד הכי, והא כתיב, (תהלים קיט) בכל לפי דרשתיך. ודא קרא סגי, מאי בעי ממעמקים.

א"ל הכי תאנא, כל בר נש דבעי בעותיה קמי מלכא, בעי לכוונא דעתא (נ"א לבא) ורעותא, מעיקרא דכל עקרין, לאמשכא ברפאן מעמקא דבירא, (נ"א דכלא) בגין דינגיד

בְּרָפָאן מִמְבוּעָא דְכָלָא. וּמַאי הוּא. הֲהוּא אֲתֵר
 דְנַפְיָא מַנְיָה, וְאִשְׁתַּכַּח מַנְיָה, הֲהוּא נָהָר,
 דְכִתְיִב, (בראשית ב) וְנָהָר יוֹצֵא מַעְדָן. וְכִתְיִב (תהלים
 מו) נָהָר פִּלְגָיו יִשְׁמַחוּ עִיר אֱלֹהִים. וְדָא אֲקָרִי
 מִמְעַמְקִים. עֲמָקָא דְכָלָא, עֲמָקָא דְבִירָא,
 דְמְבוּעֵין נַפְקִין וְנִגְדִין לְבָרְכָא כָלָא. וְדָא הוּא
 שְׂרוּתָא לְאִמְשָׁכָא בְּרָפָאן מַעֲלִיא לְתַתָּא.

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה, כִּד עֲתִיקָא סְתִימָאָה דְכָל
 סְתִימִין, בְּעֵי לְזַמְנָא בְּרָפָאן לְעַלְמִין,
 אֲשֵׁרֵי כָלָא, וְאִכְלִיל כָּלָא, בְּהַאי עֲמִיקָא
 עֲלָאָה, וּמִהֲכָא שְׂאִיב וְאִתְנַגִּיד בִּירָא (נ"א נהרא)
 דְנִחְלִין וּמְבוּעֵין אִתְנַגִּידוּ מַנְיָה, וּמִתְשַׁקְּיִין
 מַנְיָה כָּלָהוּ. וּמֵאֵן דְמַצְלִי צְלוּתִיָּה, בְּעֵי
 לְכוּנָא לְבָא וְרַעוּתָא, לְאִמְשָׁכָא בְּרָפָאן
 מִהֲהוּא עֲמִיקָא דְכָלָא, בְּגִין דִּיתְקַבֵּל צְלוּתִיָּה,
 וְיַתְעַבִּיד רַעוּתִיָּה.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵיהֶם אִישׁ אֶל יוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד
 בְּקָר. אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה, בְּכָל יוֹמָא
 וַיּוֹמָא, מִתְבָּרַךְ עֲלֵמָא מִהֲהוּא יוֹמָא עֲלָאָה,
 דְהָא כָּל שִׁיתָא יוֹמִין מִתְבָּרַכָּאן מִיוֹמָא
 שְׁבִיעָאָה. וְכָל יוֹמָא יְהִיב מִהֲהוּא בְּרַכָּה
 דְקַבִּיל בְּהֲהוּא יוֹמָא דִּילִיָּה.

וְעַל דָּא מֹשֶׁה אָמַר, אִישׁ אֶל יוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד
 בְּקָר. מָאי טַעְמָא. בְּגִין דְלֹא יְהִיב, וְלֹא
 יוֹזִיף יוֹמָא דָּא לְחַבְרִיָּה, אֲלֵא כָּל חַד וְחַד
 שְׁלִיט בְּלַחֲדוּדֵי, בְּהֲהוּא יוֹמָא דִּילִיָּה. דְהָא לָא
 שְׁלִיט יוֹמָא בְּיוֹמָא דְחַבְרִיָּה.

בְּגִינֵי כֵּן, כָּל אֵינּוֹן (נ"א אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה כָּל יוֹמָא וַיּוֹמָא מִתְבָּרַךְ
 מִהֲהוּא יוֹמָא עֲלָאָה יוֹמָא שְׁבִיעָאָה וּמִתְבָּרַכּוּ כָּל שִׁיתָא יוֹמִין כָּל חַד
 וְחַד בְּלַחֲדוּדֵי וְכָל יוֹמָא יְהִיב מִהֲהוּא בְּרַכָּה דְקַבִּיל מִהֲהוּא יוֹמָא
 עֲלָאָה וְעַל דָּא מֹשֶׁה אָמַר אִישׁ אֶל יוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד בְּקָר דְהָא לֹא שְׁלִיט יוֹמָא
 בְּיוֹמָא דְלֹאוּ דִּילִיָּה וְכָל אֵינּוֹן) חֲמִשָּׁא יוֹמִין שְׁלִיטִין
 בְּיוֹמֵיהוּ, וְאִשְׁתַּכַּח בֵּיהּ, מַה דְקַבִּילוּ, וַיּוֹמָא

הַבָּאָר (של הכל), כְּדִי שְׁלִישְׁפִיעַ
 בְּרֻכּוֹת מִהַמְעֵין שֶׁל הַכֵּל, וּמַהוּ?
 אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁיֹצֵא מִמֶּנּוּ וְנִמְצָא
 מִמֶּנּוּ אוֹתוֹ נָהָר, שְׁכַתוּב (בראשית ב)
 וְנָהָר יֹצֵא מַעְדָן, וְכַתוּב (תהלים מו)
 נָהָר פִּלְגָיו יִשְׁמַחוּ עִיר אֱלֹהִים.
 וְזֶה נִקְרָא מִמְעַמְקִים. עֲמָק הַכֵּל,
 עֲמָק הַבָּאָר שְׁמַעֲיֵנוֹת יוֹצְאִים
 וְשׁוֹפְעִים לְבָרֵךְ אֶת הַכֵּל, וְזוֹהִי
 הַרְאֵשִׁית לְמִשְׁךְ בְּרֻכּוֹת מִמְעַלָּה
 לְמַטָּה.

אָמַר רַבִּי חִזְקִיָּה, כְּשֶׁהֲעִתִּיק,
 נִסְתָּר שֶׁל הַנִּסְתָּרִים, רֹצֵחַ לְזַמֵּן
 בְּרֻכּוֹת לְעוֹלָמוֹת, מְשַׁרְה אֶת הַכֵּל,
 וּמְכַלִּיל אֶת הַכֵּל בְּעִמְק הָעֲלִיּוֹן
 הַזֶּה, וּמִכָּאֵן שׁוֹאֵב וְנִשְׁפַּע בָּאָר
 (הָרָה) שְׁנֹחֲלִים וּמַעֲיֵנוֹת נִשְׁפָּעִים
 מִמֶּנּוּ, וְכֵלָם נִשְׁקִים מִמֶּנּוּ. וּמִי
 שְׁמַתְפַּלֵּל תְּפִלָּתוֹ, צְרִיף לְכוּן לְבוֹ
 וְרִצּוֹנוֹ לְמִשְׁךְ בְּרֻכּוֹת מֵאוֹתוֹ עֲמָק
 שֶׁל הַכֵּל כְּדִי שֶׁתְּקַבֵּל תְּפִלָּתוֹ
 וְיַעֲשֶׂה רְצוֹנוֹ.

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם אִישׁ אֶל יוֹתֵר
 מִמֶּנּוּ עַד בְּקָר. אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה,
 בְּכָל יוֹם יוֹם מִתְבָּרַךְ הָעוֹלָם
 מֵאוֹתוֹ יוֹם הָעֲלִיּוֹן, שְׁהָרִי כָּל
 שֶׁשֶׁת הַיָּמִים מִתְבָּרְכִים מִיּוֹם
 הַשְּׁבִיעִי, וְכָל יוֹם נוֹתֵן מֵאוֹתָהּ
 בְּרַכָּה שְׁקַבֵּל מֵאוֹתוֹ יוֹם שְׁלוֹ.

וְעַל זֶה אָמַר מֹשֶׁה, אִישׁ אֶל יוֹתֵר
 מִמֶּנּוּ עַד בְּקָר. מַה הַטַּעַם? כְּדִי
 שְׁלֹא יִתֵּן וְלֹא יִלְוֶה יוֹם זֶה לְחַבְרוֹ,
 אֲלֵא כָּל אֶחָד וְאֶחָד שׁוֹלֵט לְבַדּוֹ
 בְּאוֹתוֹ יוֹם שְׁלוֹ, שְׁהָרִי לֹא שׁוֹלֵט
 יוֹם בְּיוֹם שֶׁל חַבְרוֹ.

מִשּׁוּם כֵּן כָּל אוֹתָם (אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה,
 כָּל יוֹם יוֹם מִתְבָּרַךְ מֵאוֹתוֹ יוֹם עֲלִיּוֹן, יוֹם הַשְּׁבִיעִי,
 וּמִתְבָּרְכִים כָּל שְׁשֶׁה הַיָּמִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּפָנֵי
 עַצְמוֹ, וְכָל יוֹם נוֹתֵן בְּיוֹם שְׁלוֹ מֵאוֹתָהּ בְּרַכָּה
 שְׁקַבֵּל מֵאוֹתוֹ יוֹם עֲלִיּוֹן, וְעַל זֶה אָמַר מֹשֶׁה, אִישׁ
 אֶל יוֹתֵר מִמֶּנּוּ עַד בְּקָר, שְׁהָרִי לֹא שׁוֹלֵט יוֹם בְּיוֹם
 שְׁלֹא שְׁלוֹ, וְכָל אוֹתָם) חֲמִשָּׁה יָמִים
 שׁוֹלֵטִים בְּיָמִים שְׁלֵהֶם, וְנִמְצָא בּוֹ
 מַה שְׁקַבְּלוּ, וּבְיוֹם הַשְּׁשִׁי נִמְצָא